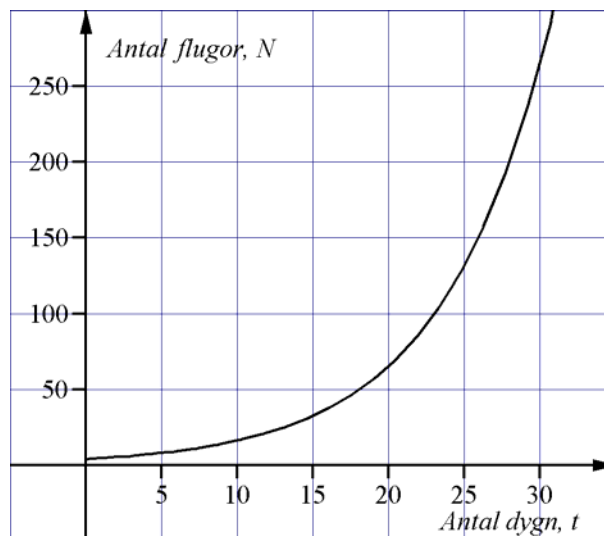

Test 1

Vid ett experiment lät man bananflugor föröka sig under en månad. Figuren visar antalet bananflugor som funktion av tiden.

- Bestäm grafiskt $N'(25)$.
- Beräkna efter avläsning i grafen $\frac{N(25) - N(0)}{25}$.
- Förklara skillnaden mellan resultaten i de två uppgifterna ovan.

På grafen till $y = x^2$ markeras en punkt $P = (3; 9)$.

- Beräkna ändringskvoterna: $\frac{3,1^2 - 3^2}{0,1}$, $\frac{3,01^2 - 3^2}{0,01}$ och $\frac{3,001^2 - 3^2}{0,001}$

Vad innebär beräkningarna? Hur tolkas resultatet?

- Förenkla ändringskvoten $\frac{(3+h)^2 - 3^2}{h}$.

Förklara sedan vad som händer när h närmar sig 0. Tolka resultatet.

På grafen till funktionen $f(x) = 5x^2$ markeras en godtycklig punkt $P = (x; 5x^2)$. Till höger om P markeras på grafen en punkt Q med x -koordinaten $(x + h)$.

- Vilken y -koordinat har Q ?
- Teckna ett uttryck för riktningskoefficienten för sekanten PQ . Visa hur uttrycket kan förenklas.
- Förklara vad som händer med uttrycket för sekantens riktningskoefficient när h går mot noll. Tolka resultatet.

Test 1   Facit

1 $N'(25) \approx 18$ flugor/dygn
(ca 16–20)

2 $\frac{N(25) - N(0)}{25} \approx 5$ flugor/dygn

3 *Exempel på svar:*
Det första värdet, ca 18 flugor per dygn, är tillväxthastigheten vid tidpunkten 25 dygn efter start. Det andra värdet, 5 flugor/dygn, är den genomsnittliga ökningen per dygn under de 25 första dygna.

4 Ändringskvoterna blir:
6,1, 6,01 och 6,001
Exempel på svar:
Vi har gjort en numerisk derivering av $y = x^2$ för $x = 3$ och fått resultatet $y'(3) \approx 6$

5 $\frac{(3+h)^2 - 3^2}{h} = 6 + h$

Exempel på svar:
 $6 + h \rightarrow 6$ då $h \rightarrow 0$
Vi har bestämt $y'(3)$ för funktionen $y = x^2$ och fått resultatet $y'(3) = 6$

6 $5(x+h)^2$

7
$$\begin{aligned} \frac{5(x+h)^2 - 5x^2}{h} &= \\ &= \frac{5x^2 + 10xh + 5h^2 - 5x^2}{h} = \\ &= \frac{10xh + 5h^2}{h} = \frac{h(10x + 5h)}{h} = \\ &= 10x + 5h \end{aligned}$$

8 *Exempel på svar:*
 $10x + 5h \rightarrow 10x$ då $h \rightarrow 0$
Vi har härlett derivatan av $f(x) = 5x^2$ och fått $f'(x) = 10x$.